

Próbateremtől a polgármesteri székig

Beszélgetés Fazekas Zoltánnal, Darnózseli polgármesterével

Darnózseli a Felső-szigetközben, az Öreg-Dunától 4 km-re, a Mosoni-Dunától 3 km-re, Győrtől 28, Mosonmagyaróvártól 16 kilométerre található település, lakosainak lélekszáma közel 1600 fő. Darnó és Zseli első írásos említése az 1443-as esztendőből való, amelyet a hédervári grófi család egyik oklevelében találhatunk meg, tudtam meg mindezt Fazekas Zoltán polgármester úrtól. A településen van katolikus templom, a reformátusoknak imaterme, óvoda, iskola, orvosi rendelő, védőnői szolgálat, gyógyszerár, művelődési és közösségi ház, könyvtár, sportpálya, tornacsarnok, játszótér, az óvoda mellett működik az önkormányzati konyha, amely nem csak az óvodások és az iskolások, hanem a településen élők számára is főz. Egyszóval a község rendelkezik mindazzal az infrastruktúrával, amely révén, mai szóhasználattal élve, élhető településnek nevezhetjük. Ugyanakkor biztosítja a nyugodt, csendes természet közeli életet is az itt lakók számára. A községet erdő és egy szép rét veszi körül, a Duna közelsége pedig számtalan kirándulásra ad lehetőséget.

Tóthné Hajmási Izabella: *Hadd faggassam a gyermekkoráról, szigetközi kötődéséről – ennek a szép településnek a szülőtte, ugye?*

Fazekas Zoltán: *Míg apai ágon szigetközi, pontosabban dunaszentpáli és darnai – Fazekas/Hartai –, ad-*

dig anyai ágon a Fejér megyei alcsúti, sárkeresztúri és ráckeresztúri – Csuthy/Gyenizs – vagyok. Héderváron születtem 1952-ben, s innen kerültem 1980-ban Darnózsélire, s ma már darnózselinek vallom magam.

T-né H. I.: *Hogy alakultak az iskolai tanulmányai?*

F. Z.: *Az általános iskolát Héderváron jártam. A híres Héderváry kastélyban volt az óvoda és az iskola is. Talán ez a miliő, az ódon falak, a park voltak azok a dolgok, amelyek a legnagyobb hatással voltak rám. Így nem véletlen, hogy a legkedvesebb tantárgyam a biológia és a történelem volt. A biológia vitt a győri Kazinczy gimnáziumba, kémia-biológia szakra mentem. De jó tanáraink voltak! Alexay Zoltán biológiatanár, egyben az osztályfőnök is, Lőrincz László kémia-, Kolozsvári Ernő fizikatanár. Kőhalmi János énektanár megszerettette velem az ének-zene egyik nem éppen kedvelt részét, a szolfézt. Megemlítem továbbá Makkos Jenő latintanárt és Vadász Anna magyartanárt. A Kazinczy Gimnáziumban ismerkedtem meg a néptáncal: a testnevelő tanárunk ajánlotta fel, hogy a reggeli testnevelés óra helyett járhatunk a délutáni néptáncra is – hát én ezt választottam – a nulladik óra és a hajnali kelés helyett. Ez volt az első igazi találkozásom a néptáncal, népzenevel. Az itt megszerzett tudásnak nagy hasznát vettem később, amikor bekerültem az Óvári Gazdász Táncegyüttesbe.*

T-né H. I.: *A középiskolai tanulmányok után az agrárszak felé indult. Hogyan került mégis az Eötvös Lóránd Tudományegyetem történelem-népművelés szakára?*

F. Z.: *A biológia tantárgy talán már túlzott „imádata” miatt, valamint hogy ne kelljen messzi iskolába menni, a mosonmagyaróvári mezőgazdasági karra jelentkeztem többször is. Az tény, hogy matekból soha nem voltam Neumann János, de a biológia és a kémia még ma sem okozna nagyobb gondot, valahogy mégsem jött össze. Közben két évig katona is voltam, majd következett még egy sikertelen felvételi a mezőgazdasági karra. Megmérgettetésként viszont beadtam a jelentkezésemet az ELTE BTK történelem-népmű-*

velés szakra. A maximálisan elérhető pontszám 20 volt, jó pár év eltelt már az érettségi óta, mégis könnyedén vettem az akadályokat, 19,8 pontot értem el. Munkahelyemet már nem adtam föl, így levelezőre jártam, s bizony itt is fantasztikus tanárok, előadók óráit hallgathattuk: Réz Ádám, Gazda István, Unger Mátyás, G. Bolla Ilona.

Igen, itt jöhetne a következő kérdés, hogy ha ennyire biológiai érdeklődésű voltam, akkor miért ez a nagy fordulat. 1971-ben az érettségi és az első sikertelen mosonmagyaróvári felvételim után a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaság Tudományi Karán laboráns lettem, és bekerültem az Óvári Gazdász Táncegyüttesbe. 1976-ban megkerestek Darnózseliből, hogy most éppen gondban van a táncegyüttesük, ugyan nem mennék-e el hozzájuk néhány próbára és tanítanék be egy új koreográfiát a Gazdász repertoárjából. Kötélnek álltam, nem csupán azért, mert egyre nagyobb affinitást éreztem, emellett az óvári együttes vezetője, Litresits Matyi bácsi is bátorított, és nem utolsó sorban a hiúságot is legyezgette. Egy hónap próba után, még azon ősszel, a kemény maggal megalakítottuk a Szigetköz Táncegyüttest, folytatva az 1933-ban elindult szép hagyományt, folytatva az elődök, Lichtscheidl Margit (Dr. Pongor Lászlóné), Tarsoly Attila, Szabó Kálmánné, Litresits Mátyás, Kissné Erzsébet néni munkáját. A hagyományörző anyagok mellett kiszélesítettük a palettát, s mint feldolgozók mára már az egész magyar nyelvterületet felölelő repertoárt állítottunk össze, s mellette még bekerült a műsorok közé a Moson megyei német, illetve a gradistyei horvát, valamint Dráva-vidéki baranyai horvát anyag is. 1977-ben pedig a Darnózseli Községi Tanács felkért, lennék-e népművelési ügyvezető, vinném-e a község kulturális életét. Először, mint tiszteletdíjas, majd később már társadalmi munkás népművelési ügyvezető, klubház vezető, sőt, mint mozigépész is tevékenykedtem 1992-ig. Megjegyzem, a néptánc együttes mellett, feleségemmel ma is mi visszük a közösségi ház programjainak szervezését. Idén a Kulturális Közfoglalkoztatási Program lehetőséget biztosított egy fő alkalmazására,

Idősek napja, 2013

amely nagy segítséget jelentett. Közben 1979-1981 között elvégeztem a Népművelési Intézet néptánc-oktatói kurzusát is. Szóval mindez a történet sorozat volt az ELTE-re való jelentkezésemnek az oka.

T-né H. I.: *Milyenek voltak az egyetemi évek így munka mellett?*

F. Z.: Mint levelezős hallgató csak havonta egy-egy hetet voltam Budapesten, de így is magával ragadott a főváros kulturális élete. Színházak, múzeumok látogatása mellett többek között bejárhattam az Állami Népi Együttes próbáira is. Igaz, csak nézeledni és tanulni. Az együttes akkori egyik vezetője a mosondarnói születésű Böröndi Imre bácsi volt. Másodéves voltam, amikor áthelyezéssel átkerültem a Mosonmagyaróvári Járási Hivatalhoz, ahol mint népművelési felügyelő kezdtem dolgozni. A rendszerváltást követően a Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatalban mint tanácsos, majd főtanácsos, a kulturális, nemzetközi, nemzetiségi és egyéb civil ügyeket intéző referensként dolgoztam 2002 őszéig.

T-né H. I.: *2002 egy újabb fordulópont, hisz azóta Darnózseli polgármestere. Ez szép hosszú időszak, és a harmadszori újra választás arról tanúskodik, hogy a település polgárai elégedettek. Mi lehet ennek a titka?*

F. Z.: A református hitem, amit soha nem tagadtam meg, s büszke vagyok rá. A reformátusság magával hozza a „nyakasságot”, a meg nem alkuvást, a tervek tűzön-vízen való átvitelét. Többszöri megválasztásom oka lehet a tiszteletem az emberek irányába is. Tiszteletben tartom az emberek különböző, vallási-politikai meggyőződését, nemzetiségi hovatartozását. Községünkben vannak reformátusok,

ideköltözés révén élnek horvátok, németek és szlovének. Ugyanakkor én is elvárom a viszonzást. Nincs olyan település, ahol valamilyen gond, probléma ne kerülne elő. Én meghallgatom az embereket, s igyekszem gyorsan orvosolni. Ebben nagy segítségemre van a hivatal apparátusa és a képviselőtestület is. A szombat, vasárnap, ha szükséges – a közösség érdekében – bizony „munkanap” is lehet. Együttműködés a különböző egyesületekkel, szervezetekkel, egyházakkal. Az utóbbinak az eredménye most kezd kibontakozni: elkészült a „Munkás Szent József és a kis Jézus” szoborkompozíció, s a püspöki felszentelésére hamarosan sor kerül. Ezzel is tovább szépül településünk. És oknak tartom, hogy – nem utolsó sorban – ott a családom, amely ott áll mögöttem, mint biztos, erős háttér.

T-né H. I.: *Mi a fontos a polgármesteri munkában?*

F. Z.: Elsősorban az alázat, de nem a meghunyászkodás és megalkuvás. A becsületesség és a tisztelet a község valamennyi lakója irányába. Ez dominál a polgármesteri munkámban, a néptánc együttesben és a magánéletemben is. A polgármesteri feladatot szolgálom. Ha kell, mert nincs az adott pillanatban más, hát felülök a fűnyíró traktorra, vagy a község kisbuszával elviszem a kórházba az arra rászoruló, sőt vezetem az iskolabuszt. Különben is, egy nap 24 órából áll. Mint együttes vezető, a darnózseli gyerekekkel már Európa tizenhat országát „meghódítottuk”, fesztiválokon – vagy éppen egy cserekapcsolatból kialakult fellépés kapcsán – mindig nagy sikerrel tudtuk bemutatni műsorainkat, öregbítve Magyarországot, Szigetköz, és természetesen Darnózseli nevét.

Második világháborús emlékmű

T-né H. I.: *Miket sikerült megvalósítani a településen, s mire a legbüszkébb?*

F. Z.: Folyamatosan szépülünk. Iskolánk a Szigetköz Körzeti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola továbbra is településünkön működik, és mi vagyunk az oktatási társulás központja is. A körjegyzőségi központ is Darnózseli. Elkészült a kerékpárutunk. A község főutcája teljes felújítást nyert. Kialakítottunk a falu központjában egy szép teret, ahol rengeteg programot, rendezvényt tartunk. 2013 karácsonya óta fából készült köztéri szoborkompozíciók díszítik a templom melletti teret. Az Alapfokú Művészeti Iskolánk folyamatosan kiváló minősítést kap, s a testületünk is egyhangúlag támogatja a működését. Az elmúlt évek – de mondhatom azt is, hogy az elmúlt több mint harminc év – során számtalan sikeres és szép rendezvényünk volt, amikhez nagyon sok híres embert meg tudtunk nyerni. Képzőművészeket, írókat, történészeket, előadóművészeket, néptánc és népzenei együtteseket. A sok hazai mellett több mint hatvan külföldi, elsősorban európai, de ázsiai és afrikai csoport is elkápráztatta már a közösségünket. S tudnám sorolni – nem kis büszkeséggel – még a vendégeink sorát. A 2002 adventje óta megrendezésre kerülő szép eseményünknek, a Községi Adventi Gyertyagyújtásnak, már országosan is sok követője van. Arról már nem is beszélek, hogy számtalan kiváló személyt sikerült megnyerni az első gyertya meggyújtására – többek között püspököt, nagykövetet, egyetemi tanárt.

T-né H. I.: *Mit gondol a helyi értékek közösségmegtartó és közösségformáló erejéről, szerepéről?*

F. Z.: Nagyon fontosnak tartom, én erre tettem föl az életemet. Látok sokakban sivárságot, és látom a büszke feladatvállalást egyre több emberben. Büszkék a közösségükre, a kisebb-nagyobb sikereikre, ezt kell tovább erősíteni. Azok az emberek, akik jól érzik magukat a nagy közösségben (falu), és a szűkebb közösségükben is – például a Baráti Társaság Darnózseliért Egyesület, Őszirózsa Nyugdíjasklub, Szigetköz Táncegyüttes, vagy a 125 éves Tűzoltó Egyesület és még lehetne sorolni –, azok számára nagyobb az esély a boldogulásra, és a családban is jól érzik magukat. Most, amikor a szabadság és a szabadosság fogalma valahogy összekeveredett, nagyon nagy szükség van a család melegére, a család egymást segítésére, gondoskodására. Én úgy érzem, hogy a jól működő közösség, ha a család szerepét nem is tudja betölteni, de a közösséghez tartozás élményét megadja, egymás tiszteleté-

nek fontosságát igenis közvetíti. S már ekkor nyertünk. Egy jó közösség élesztője lehet a településnek, meghatározóza életét, fejlődését.

T-né H. I.: *Melyek a legfontosabb helyi értékek?*

F. Z.: Természetesen maguk az emberek. Másodsorban a helyi, majdnem elfelejtett hagyományok, amelyeket mára újra visszahoztunk a település életébe. Ezek a következők: pünkösödés, májusfa-állítás és májusfa kitáncolás, a locsolás, táncosaink hűvéthétfőn lovas kocsival és zenekarral járnak a lányos házakat, karácsony előtt a kistáncosok pásztorjáráson vannak, illetve karácsonykor betlehemeznek. 2013-tól az énekkarosok felelevenítették a mendikálás szokását, és az éjféle mise előtt házról házra járnak énekelni. Az óvodásaink és iskolásaink pedig a Balázsolás, a Gergely-járás, a Lucázás hagyományait hozták vissza. Ezeknek a mozzanatoknak számomra hatalmas a jelentőségük. Apáink, nagyapáink hagyományainak újbóli életre keltése az, ami egy közösség erejét meg tudja mutatni. A szépülő környezet, a sok közösség, a hagyományok vidám megélése, azok közösségé kovácsoló ereje teheti, hogy a Darnózseliben lakók ne alvótelepülésnek érezzék falujukat, hanem a község valamennyi lakója magának érezze a települést, amiért ő is tehet és tesz valamit: szépíti környezetét, tagja valamelyik egyesületnek, közösségnek... és itt megint visszaértünk az emberhez. Az emberhez, az alkotóhoz, a szép és jó dolgok, a közösség megrementőjéhez.

FAZEKAS ZOLTÁN 1952. szeptember 4-én született Héderváron. A középiskolát Győrben, a Kazinczy Ferenc Gimnáziumban végezte. Egyetemi diplomáját az ELTE-BTK történelem-népművelés szakon szerezte. 1971-től 1982-ig az Óvári Gazdász Táncegyüttes tagja volt. 1971 és 1981 között elvégezte a Népművelési Intézet néptánc-oktatói szakát. 1977-től Darnózseli községben tiszteletdíjasként, majd később társadalmi munkás népművelési ügyvezetőként, klubház-vezetőként és mozgáspédagógusként tevékenykedett 1992-ig. A rendszerváltást követően a Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatalban, mint tanácsos, majd főtanácsos dolgozott 2002 őszéig kulturális és nemzetközi nemzetiségi ügyeket intéző referensként. 2002-ben megválasztották Darnózseli község polgármesterének, 2006-ban és 2010-ben posztjában megerősítették. Jelenleg is Darnózseli polgármesterként tevékenykedik.

TÓTHNÉ HAJMÁSI IZABELLA az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolán végzett tanító szakon 1983-ban. 1988-1990 között a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karán folytatott tanulmányokat és népművelő diplomát kapott. 2008-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervező diplomát szerzett. A Bartók Béla Megyei Művelődési Központban kezdte meg megyei módszertani tevékenységét 1993-ban. 2013. január 1-jétől a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Irodájának vezetője.